

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/760/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

130/2014. (VI. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2013. október 24-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. június 12-én megtartott zárt ülésén hozott született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2013. október 24-én postai úton terjesztette elő panaszát a Testület formanyomtatványán, és kérte a Testülettől a 2013. október 20-án, L. településen történt rendőri intézkedés(ek) kivizsgálását.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2013. október 20-án a hajnali órákban bejelentést tett L. település határforgalmi kirendeltségén, mert a mobiltelefonja elveszett. A panaszos bejelentésével nem kívántak foglalkozni, ezért személygépkocsijával elindult haza. Rövid idő múlva a megyei rendőr-főkapitányság szolgálatában lévő rendőrök állították meg, igazoltatták, szondáztatták, majd vérvételre előállították az eleki orvosi ügyeletre. A panaszos előállításakor ellenszegülést nem tanúsított, ennek ellenére a panaszos kezeit megbilincselték, ráadásul hátra helyzetben. A vérvételt követően az eljárásukról a rendőrök igazolást állítottak ki, amelyben a panaszos kifogásolta a vele szemben lefolytatott eljárást, annak módját, a bilincselését, és azt is, hogy a hozzátartozójának kiértesítése elmaradt. A panaszos beadványában pontosan megadta az eljáró rendőrök jelvéyszámait, illetőleg az előállítás időtartamáról szóló igazolást mellékelte, amelyet a Testület a rendőrségi iratokkal együtt jelen állásfoglalás II. részében ismertet.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

2) Az előadó testületi tag tanácsadója panasz iktatását követően felvette a kapcsolatot a panaszossal az általa megadott mobiltelefonszámon, mivel a beadványában leírta, hogy az általa előadottak egy részére vonatkozóan az intézkedést foganatosító rendőrkapitányságon is panasszal élt. A panaszos telefonon úgy nyilatkozott, hogy amennyiben az eljárást párhuzamosan a rendőrkapitányságon is megindítják, a Testület vizsgálatát kéri.

A tanácsadó kérdésére a panaszos elmondta, hogy az intézkedéssel összefüggésben azt sérelmezi, hogy az első esetnél nem történt semmilyen intézkedés a telefonjával kapcsolatban, a második esettel kapcsolatban pedig a kezeinek hátrabilincselését, valamint azt, hogy a feleségét két óra elteltével értesítették előállításáról, és addig nyitva állt az autója a helyszínen.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyel kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) M. I. r. főtörzsőrmester 2013. október 20-án tett jelentésében a következőkről számolt be.

A fenti napon a Határrendészeti Kirendeltség (továbbiakban: HRK) eligazítása alapján látott el szolgálatot egy r. főtörzsőrmesterrel, amikor 2 óra 30 perckor az ügyeletes utasítására L. község vasútállomáshoz vonult, mert onnan mobiltelefon lopásról tettek bejelentést.

A helyszínen a panaszos fogadta őket, aki erősen ittas állapotban előadta, hogy az este folyamán körülbelül éjfél körül érkezett a presszóba. A szórakozóhelyre gépkocsival érkezett, megérkezésekor a kocsija műszerfalára tette Samsung típusú, fekete színű mobiltelefonját. Amikor az autóból kiszállt, azt bezárta és ezt követően bement a presszóba, ott ismerőseivel (R. P. és K. G. községi lakosokkal) italozott. Az este folyamán ez a két ismerőse kb. 0 óra 40 perc körüli időben elkérte az autója kulcsát, azzal a céllal, hogy ki tudjanak menni abba beszélgetni, mert ott csend van, nyugodtan beszélgethetnek. Mivel a panaszos ismerte mindkét személyt, ezért megbízott bennük, a jármű kulcsait odaadta nekik. Amikor visszaértek, a panaszos elkérte az autó kulcsát, amire az ismerősei azt a választ adták, hogy elfelejtették bezárni, otthagyták a kocsiban. A pontos időpontot a panaszos nem tudta megmondani, mert nem nézett az órájára.

Ezt követően tovább italoztak így hármásban egészen 2 óra 30 percig, amikor elindult haza. A panaszos kiment az autójához, és elkezdte keresni a telefonját, amit nem talált meg. A feltett kérdésre, hogy esetleg a barátai vitték-e el a telefonját, azt válaszolta, hogy biztosan nem, megpróbálta egy telefonfülkéből felhívni a saját telefonját, az automata azt válaszolta, hogy a hívott szám jelenleg nem elérhető, tehát a készülék már ki van kapcsolva.

A panaszost ezt követően ismételten nyilatkoztatták a telefonja gyártmányáról, típusáról, színéről, koráról, és feltehetőleges értékéről. A panaszos elmondta, hogy Samsung típusú okostelefonról van szó, aminek színe fekete, körülbelül 3 hónapja vásárolta, és elmondása szerint a telefon értéke eléri a 80000 - 100000 forintot. A r. főtörzsőrmester közölte a panaszossal, hogy fáradjon be a rendőrségre a telefon vásárlását igazoló dokumentumokkal,

ott személyesen tegyen bejelentést a pontos adatok ismeretében, mivel a helyszínen – ittasságából adódóan is – nem tud pontos típust, valamint IMEI számot megadni. A panaszos megköszönte, hogy bejelentését meghallgatták, és elmondta, hogy valamelyik nap személyesen befárad a rendőrszere és megteszi bejelentését.

2) Az elfogás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés szerint a panaszost 3 óra 5 perckor vonták intézkedés alá, és a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, illetve az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján – mint szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt – elfogták.

Az intézkedés során az Rtv. 47. § alapján testi kényszert, és Rtv. 48. § b) és c) pontjai alapján – támadás és szökés megakadályozása érdekében – bilincset alkalmaztak 3 óra 20 perctől 4 óra 50 percig. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztetést történt, sérülés és anyagi kár nem keletkezett. A panaszos hozzátartozója kiértesítését kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményt a jelentés a következőként rögzíti.

(A panaszos telefonjának ellopásáról szóló rész megegyezik a fenti jelentés tartalmával, utalva arra a tényre, hogy ezzel kapcsolatban külön jelentés készült, így a Testület csak a jelentés új részeit ismerteti.)

Az intézkedés befejeztével a rendőrök elköszöntek a panaszostól, és a szolgálati gépjárműbe beülve elindultak a V. utcán, a P. utca irányába. A visszapillantó tükörbe nézve M. I. r. főtörzsőrmester észlelte, hogy mögöttük egy jármű halad, meglehetősen lassan. A jelentést író rendőr feltételezte, hogy a panaszos az, ezért félrehúzódott, elengedte a járművet, és közben meggyőződött arról, hogy valóban a panaszos vezeti a kocsit. Ezt követően megkülönböztető fényjelzés használatával 3 óra 5 perckor intézkedés alá vonták. Miközben leparkoltak a panaszos autója mögött, tisztán látni lehetett – a szolgálati jármű Nissan terepjáró típusú, éppen ezért magas –, hogy a Ford J2 típusú kocsit vezető panaszos a vezető ülésről átül a jobb első ülésre. Mire a r. főtörzsőrmester a jobb első ajtóhoz ért, hogy megkezdje a z igazoltatást, a panaszos be is kötötte magát a biztonsági övvel. A feltett kérdésre, hogy miért ült át a jobb oldali ülésre a megállítást követően, a panaszos azt válaszolta, hogy ő nem ült át, és nem is vezetett.

A panaszos az igazoltatása során csak a sokadik felszólításra adta át ellenőrzésre az okmányait, egyfolytában azt hajtogatta, hogy nem ő vezetett, aki vezetett, az elszaladt, a kulcsokkal együtt. A r. főtörzsőrmester közölte a panaszossal, hogy szondás ellenőrzést fognak végrehajtani, mert ittás állapotban vezette a panaszos a járművet. A panaszos ekkor agresszívvá vált, köztöködni kezdett, hogy ha intézkednek vele szemben, akkor feljelenti a rendőröket, hogy nem a telefonját keresik, valamint azzal is fenyegetőzött, hogy a civil életben megkeresi a r. főtörzsőrmestert, és számon kéri az intézkedést. Ekkor a r. főtörzsőrmester a HRK ügyeletesétől segítséget kért az intézkedés befejezéséhez. 3 óra 25 perckor érkezett meg F. Á. r. törzssászlós és M. Z. r. főtörzsőrmester, ezt észelve a panaszos 3 óra 30 perckor hajlandó volt megfújni a kézi légalkohol mérő készüléket, amely 1,33 mg/l értéket mutatott. Mivel a panaszos továbbra is úgy nyilatkozott, hogy az autót nem ő vezette, azt sem tudja, hogy hol van a kulcs, ezért a r. főtörzsőrmester fokozott ruházat- és gépjármű átvizsgálást hajtott végre, amelyet a gépkocsi közvetlen környezetére is kiterjesztettek 10 méter sugarú körben, azonban az indító kulcs nem került elő. Ezt követően a panaszost

megbilincselve előállították a HRK-ra, ahol felvették a mintavételi egységcsomagokat, majd az adminisztráció elvégzését követően átszállították a panaszost vérvételre az eleki orvosi ügyeletre. A panaszost nem akart mintát adni, és csak a harmadik felszólítás után, azt követően volt hajlandó mintát adni, hogy tájékoztatták, hogy minta adása testi kényszer alkalmazásával is kikényszeríthető. Ezt követően 4 óra 59 perckor orvos foganatosította a vérvételt, amelynek eredménye alapján a panaszos ittasságát közepes fokúnak ítélte meg. A HRK-ra való visszatérést követően az előállítással kapcsolatos dokumentumokat elkészítették, a vezetői engedélyét bevonták, amelyről az elismervényt nem volt hajlandó aláírni a panaszos. A panaszost felvilágosították az Rtv. 92. § (1) bekezdésében biztosított panaszjogáról.

A jelentés szerint a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés 3 óra 45 perckor megtörtént, azt Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztatót, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolást kiadták, illetőleg az előállító egységben történt elhelyezéssel kapcsolatban az előállított jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást is átadták a panaszosnak.

A panaszost 5 óra 55 perckor szabadon bocsátották.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszossal szemben alkalmazott igazoltatás, átvizsgálás és elfogás jogszerű és szakszerű volt, illetőleg a vele szemben alkalmazott kényszerítő eszköz jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) A panaszos előállításának dokumentációjához csatolták a légalkohol méréshez szükséges, panaszos betegségeire vonatkozó nyilatkozatot (amelyen az szerepel, hogy a panaszos az aláírást megtagadta); az előállított személy jogairól és kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló írásos tájékoztatót (a panaszos aláírásával ellátta azt); a leltárjegyzéket (amelyen készpénz szerepel; indító kulcs nem), valamint az értesítésekkel kapcsolatos nyilatkozatot. Utóbbi tartalma szerint a panaszost az előállítása során szóban és írásban is tájékoztatták a jogairól, kötelezettségeiről; az élelmezést nem vette át, védő kiértékelését nem kérte, védőt nem kívánt meghatalmazni. A lap alján az intézkedés alá vont aláírása részen az szerepel, hogy a panaszos az aláírást megtagadta. A lap hátoldalán az szerepel, hogy a felügyelet nélkül maradt kiskorú lányát kéri átadni a panaszos által megjelölt személynek, illetőleg kéri, hogy őt a megadott számon értesítsék ki előállításáról. Ezt a nyilatkozatot a panaszos 3 óra 45 perckor tette, azonban az aláírást szintén megtagadta.

A lap alján az szerepel továbbá, hogy a kért kiértékelést O. A. r. törzszászlós végrehajtotta.

4) Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján előállították, amely 3 óra 5 perctől 5 óra 55 percig tartott, amikor átadták élettársának. A panaszos az igazolás aláírását szintén megtagadta, így az ügyeletes aláírása mellett további két rendőr aláírása is szerepel rajta. Az igazolás hátoldalán jogvédő szervezetek elérhetőségei szerepelnek.

5) H. E. r. főtörzsőrmester 2013. november 11-én kelt jelentése M. I. r. főtörzsőrmester intézkedés napján kelt jelentéseihez képest új információt nem tartalmaz, ezért ismertetésétől a Testület eltekint.

6) H. I. r. főtörzszászlós 2013. november 11-én kelt jelentése arról számol be, hogy 2013. október 19-én 18 órától másnap 6 óráig teljesített szolgálatot a HRK-n, mint szolgálatirányító vezető.

A napi eligazítás szerint a szolgálat 2 fő megyei rendőr-főkapitányság Mélyszéki Ellenőrzési és Közterületi Támogató Osztályának (továbbiakban: MEKTO) állományába tartozó járőr megerősítésével (F. Á. r. törzssászlós és M. I. r. főtörzsőrmester) került végrehajtásra. A MEKTO járőrök 21 óra 45 perc körül érkeztek a kirendeltségre, majd szolgálatra jelentkeztek a 115. számú irodában.

Az eligazítás során meghatározásra került részükre, hogy M. I. r. főtörzsőrmester a MEKTO szolgálati gépjárműjével, mint gépjárművezető H. E. r. főtörzsőrmesterrel, mint járőrparancsnok, közösen hajtják végre a szolgálatot, méghozzá a HRK szolgálati gépjárműjével, M. Z. r. főtörzsőrmesterrel (járőrparancsnok) és F. Á. r. törzssászlóssal (járőrtárs).

A konkrét napi feladatszabás során meghatározásra került számukra, hogy szolgálatukat a 04120/1117-66/2013, illetve a 04120/1117-67./2013.ált. számú eligazító és beszámoltató adatlapok alapján hajtják végre. A r. főtörzssászlós felhívta a járőrök figyelmét, hogy kiemelt figyelmet fordítsanak a rendőri intézkedések jogszerű és szakszerű végrehajtására.

2 óra 30 perc körül D. Zs. r. főtörzsőrmester, az átkelőhely ügyeletes telefonon keresztül jelentette, hogy egy állampolgár bejelentést kíván tenni, miszerint a saját nyitott gépjárműjében hagyott mobiltelefonját ismeretlen személy eltulajdonította, továbbá jelentette, hogy a személy a nyomozóknak akarja megtenni a bejelentést.

A jelentést követően H. I. r. főtörzssászlós utasította O. A. r. törzssászlóst (a kirendeltségi ügyeletes), hogy vezényeljen járőrt a kirendeltség átkelőhelyére. A járőrök a személyt a helyszínen meghallgatták majd ezt követően M. I. r. főtörzsőrmester a bejelentésről rendőri jelentést kívánt készíteni.

Ezt követően a kirendeltség ügyeletes jelentette, hogy 3 óra 5 perckor L. község belterületén M. I. és H. E. r. főtörzsőrmester igazoltatták a bejelentőt, aki ittas állapotban gépjárművel közlekedett, és nem hajlandó magát alávetni a rendőri intézkedésnek, ezért erősítést kértek. Ennek érdekében H. I. r. főtörzssászlós utasította az ügyeletes, hogy vezényelje oda a másik járőrpárt (aki ezt már a jelentés előtt megtette). A járőrök a személyt előállították a kirendeltség hivatalos helyiségébe, majd ezt követően az eleki orvosi ügyeletre vérvétel céljából.

A bejelentéssel és az előállítással kapcsolatos jelentéseket, iratokat a MEKTO járőre, M. I. r. főtörzsőrmester készítette el. A kirendeltség az intézkedés végrehajtásához az előállító helyiséget, illetve a mintavételi egység készletet biztosította.

7) M. I. r. főtörzsőrmester 2013. november 12-én a Testület kérdéseit megválaszolva az alábbiakkal egészítette ki az intézkedés napján kelt jelentéseit. (A Testület csak az új információkat ismerteti.)

Az intézkedés napszaknak megfelelő köszönéssel vetette kezdetét, amely után a járőr közölte a panaszossal, hogy közlekedésrendészeti céllal vonják intézkedés alá.

A bilincs alkalmazását a járőr azzal indokolta jelentésében, hogy a panaszos folyamatosan agresszív magatartást tanúsított az utcán, szökésétől és támadásától tartott. (A panaszos szökésétől azért tartott, mert a panaszos tagadta az elkövetett cselekményt, illetve a felszólítás

ellenére sem maradt az autónál, csak körbe-körbesétált; passzívan ellenszegült, nem működött együtt, amiért erősítést is kért a járőr.) A jelentés rögzíti, hogy a bilincselés a szükséges ideig tartott.

A panaszos élettársának kiértesítésével kapcsolatban annyit rögzít a jelentés, hogy az megtörtént, igaz, hogy nem jártak sikerrel elsőre, emlékezete szerint a második vagy harmadik hívás járt sikerrel.

8) M. Z. r. főörzsőrmester 2013. november 12-én kelt jelentésében arról számol be, hogy 2013. október. 19-én 18 óra 30 perctől másnap 6 óra 30 percig teljesített szolgálatot H. E. r. főörzsőrmesterrel. A szolgálat során 22 óra körüli időben a MEKTO állományába tartozó F. Á. r. törzssászlós járőrtárssal hajtott végre feladatokat az eligazító és beszámoltató adatlapban rögzítettek alapján. 3 óra 5 perckor a HRK ügyeletes (O. A. r. törzssászlós) utasította őket, hogy vonuljak át a P. és K. utca kereszteződésébe, mert a másik járőr páros segítséget kért egy feltehetően ittas személy előállításában.

A helyszínen M. I. r. főörzsőrmester elmondta, hogy azért kértek segítséget, mert a megállított személy nem volt hajlandó alávetni magát a rendőri intézkedésnek valamint megfűjni a (Lion SD-400 típusú) légalkohol mérő készüléket. A sokadik felszólításra végül 3 óra 30 perckor a panaszos végül hajlandó volt azt megfűjni, amely során a készülék 1.33 mg/l értéket mutatott. Ez követően M. I. r. főörzsőrmester ruházat és gépjármű átvizsgálást hajtott végre, mivel a panaszos a gépjármű indító kulcsát eltette és nem volt hajlandó előadni.

A panaszos az intézkedés alatt folyamatosan fenyegetőzött, arrogánsan viselkedett, közölte a járőrökkel, hogy mindannyiukat ki fogja rúgatni. Ezt követően a panaszos kezeit hátra helyzetben megbilincseltek, és előállították HRK-ra, ahonnan az eleki orvosi ügyeletre szállították át, vér és vizelet mintavétel céljából. Az intézkedés és szállítás időtartama alatt M. Z. r. főörzsőrmester járőrtársával külön gépjárművel közlekedtek, és az intézkedésben biztosítási feladatokat hajtottak végre.

A vér és vizeletminta vételt követően visszatértek a HRK-ra, majd 5 óra 55 perckor szabadon bocsátották a panaszost.

9) D. Zs. r. főörzsőrmester 2013. november 13-án a következőként nyilatkozott jelentésében.

2013. október 19-én 19 óra 15 perctől másnap 7 óra 45 percig helyettes ügyeleti szolgálatot látott el az átkelőhelyen. Az átkelőhelyre 2013. október 20-án 2 óra 20 perckor csengetett be a panaszos, aki elmondta, hogy a Non-Stop parkolójában lévő személyautójából a nyitott ablakon keresztül valaki ellopta az ott lévő mobiltelefonját. A panaszoson lehetett látni, hogy erősen ittas állapotban van. Az ügyeletes kérdésére, hogy látott-e a közelben lopással gyanúsítható személyt, illetve, hogy volt-e még valaki a helyszínen, azt válaszolta a panaszos, hogy ne foglalkozzon ezzel, miért kérdez ilyeneket, inkább hívjon az ügyeletes nyomozót, majd nekik mindent elmond az esetről. Az ügyeletes jelentette az elhangzottakat a szolgálatirányítónak, aki közölte, hogy küldi az intézkedő járőröket. A járőrök megérkezéséig a panaszos többször elmondta, hogy nem tudja eldönteni, hogy tegyen- e bejelentést, vagy sem. A járőrök megérkezése után az ügyeletes megkérte a panaszost, hogy mondja el a történetet, illetve megkérdezte, hogy szükségesnek tartja-e az ő további jelenlétét a panaszos; aki erre nemmel felelt, így az ügyeletes az intézkedés megkezdését követően jelentett a szolgálatirányítójának, majd folytatta a munkáját.

10) O. A. r. törzszászlós 2013. november 13-án kelt jelentésében leírja, hogy 2013. október 19-én 19 óra 15 perctől másnap 7 óra 45 percig teljesített szolgálatot, mint kirendeltség ügyeletes, amely során D. Zs. r. főtörzsőrmester (átkelő ügyeletes) 2 óra 30 perckor H. I. r. főtörzszászlós szolgálatirányítónak jelentette, hogy mobiltelefonja eltűnésről egy magyar állampolgár lakossági bejelentést szeretne tenni.

A szolgálatirányító utasította a kirendeltségi ügyeleteset, hogy küldjön a vasútállomás elé járórt. A helyszínre H. E., illetve M. I. r. főtörzsőrmestereket (MEKTO járőrei) irányította, akik közös szolgálatot láttak el. A járőrök 2 óra 55 perc körüli időben jelentették, hogy felvették a bejelentést, valamint a bejelentő adatait, és engedélyt kértek Sepura rádión keresztül, hogy a kirendeltségen elkészítsék a járőrjelentést.

A bejelentést felvevő járőrök 3 óra 5 perckor a rádión keresztül jelentették, hogy a bejelentő gépjárművével megelőzte őket, és már a bejelentés során is alkoholos állapotban volt, ezért a Petőfi és Kossuth utca kereszteződésében megállították a gépjárművet. A személy a járőrök jelentése alapján nem volt hajlandó a rendőri intézkedésnek alá vetni magát, valamint megfújni a (Lion SD-400 típusú) légalkoholmérőt, ezért a kirendeltség ügyeletes helyszínre irányította 3 óra 15 perckor megerősítés céljából M. Z. r. főtörzsőrmestert, illetve F. Á. r. törzszászlóst (szintén a MEKTO járőrei), akik 3 óra 25 perckor jelentették, hogy a helyszínre érkeztek.

A személyt M. I. r. főtörzsőrmester állította elő HRK-ra, ahol az előállítással kapcsolatos okmányokat töltötte ki, illetve felvételezte a vér és vizelet mintavételi egységcsomagot 3 óra 40 perckor.

Az előállított személy 3 óra 45 perckor azzal a kéréssel fordult a jelentést író r. törzszászlóhoz, hogy előállításáról értesítse ki élettársát, az általa megadott telefonszámon.. Az első hívást 3 óra 50 perc körüli időben, a kirendeltség ügyelet telefonjáról kezdeményezte a r. törzszászlós. A hívott szám kicsörgött, de nem vette fel senki a telefont. A második hívásra 4 óra 15 perc körüli időpontban került sor, szintén a kirendeltség ügyelet telefonjáról. Egy hölgy vette fel a telefont, és a személy feleségeként mutatkozott be. A hölgyet tájékoztatta, hogy a férje miért lett előállítva, továbbá tájékoztatta a leparkolt gépjárműük hollétéről.

11) A megyei rendőr-főkapitányság MEKTO állományába tartozó kiemelt főreferens 2013. november 14-én a megyei rendőrfőkapitány-helyettesnek címzett átiratában a következő, intézkedést összefoglaló tájékoztatást adta.

Az összefoglaló jelentés jelen állásfoglalás II. részének 5) -10) pontjában ismertetett jelentéseket összegzi, ezért a Testület csak az új információkat rögzíti.

Az intézkedésről hang-és videofelvétel nem készült az intézkedésről. A panaszost 4 óra 30 perckor vitték át az ügyeletre, ahol 4 óra 53 perckor vizelet-, 4 óra 59 perckor vér mintavételre került sor. A mintavételt követően visszamentek a HRK-ra, ahol a dokumentációt befejezték, a panaszos azonban az iratok egy részét nem volt hajlandó aláírni.

Az intézkedő járőr elmondása szerint a gépkocsiban más nem utazott a vezetőn kívül, és onnan senki nem távozott, ennek ellenére a panaszos továbbra is azt nyilatkozta, hogy nem ő vezetett, illetőleg még azt sem tudja, hogy hol található az indítókulcs. A fokozott ruházat-és gépjármű átvizsgálás nem járt eredménnyel, a panaszost előállították, a járőrök nem gondoskodtak a jármű megfelelő őrzéséről.

Az átirat cáfolja azt a panaszosi állítást, hogy az élettársát több mint két óra elteltével értesítették ki, a panaszossal szemben intézkedés 3 óra 5 perckor kezdődött, 3 óra 30 perckor döntöttek előállítása mellett, majd 3 óra 45 perckor nyilatkozott a panaszos kiértesítéséről. A kiértesítést azonnal megkísérelték, azonban a telefon nem vették fel elsőre, csak többszöri próbálkozás után sikerült elérni a hölgyet.

A panaszos nem jelezte az intézkedés végén, hogy panaszt kíván tenni, csupán az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatása után nyilatkozott úgy, hogy még eldönti, kíván-e panasszal élni.

A panaszossal szemben az intézkedéssel összefüggésben jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt, valamint járművezetés ittas állapotban bűncselekmény miatt feljelentéssel éltek.

12) A megyei MEKTO egysége által rendelkezésre bocsátott, valamint a HRK által rendelkezésre bocsátott eligazító és beszámoltató adatlapok áttanulmányozása után megállapítható, hogy azok a fentebb ismertetett jelentések tartalmával összhangban állnak, megfelelően dokumentáltak. A Testület csak azt tartja szükségesnek megjegyezni, hogy mindkét dokumentumban általános napi feladatként, előírásként szerepel az utak forgalmának ellenőrzése, a járőröknek körzetükön belül intézkedési kötelezettséget ír elő jogsértés észlelésekor, „amely intézkedésnek minden esetben jogszerűnek, szakszerűnek és kultúráltnak kell lennie, a szankciónak az elkövetés súlyának megfelelően, differenciáltnak kell lennie”, illetőleg a dokumentum szerint a közúti ellenőrzéseknek ki kell terjednie az ittasságra.

13) A HRK rendelkezésre bocsátotta a vérminta egységdoboz felvételét igazoló nyilvántartást, illetőleg az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyek listáját, mindkettőn szerepel a panaszos, a jelentésekkel egyező időpontban. A vér-és vizeletvizsgálatot kérő adatlap, illetve a vezetői engedély helyszíni elvételéről szóló elismervény is megküldésre került.

14) Az intézkedést lebonyolító, megyei MEKTO állományába tartozó M. I. r. főtörzsőrmester az intézkedés napján feljelentést tett a panaszossal szemben a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 216. §-ba ütköző szabálysértés miatt.

A feljelentés az eddigiekhez képest új információt nem tartalmaz, csupán összegzi a panaszos intézkedést hátráltató magatartását.

M. I. r. főtörzsőrmester a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk) 236. § (1) bekezdésébe ütköző bűncselekmény (járművezetés ittas állapotban) megalapozott gyanúja miatt is feljelentéssel élt a panaszossal szemben az eljárás a Gyulai Rendőrkapitányságon indult.

A feljelentés annyi új információt tartalmaz, hogy a panaszos miközben kikérte magának az intézkedést, azzal fenyegetőzött, hogy ha eljárnak vele szemben, feljeleníti a r. főtörzsőrmestert, hogy nem a telefonját keresi.

15) A megyei rendőr-főkapitányság vezetője 2013. november 22-én kelt, az ORFK Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének címzett, intézkedést összefoglaló tájékoztató átirata az

eddigiekhez képest új információt nem tartalmaz, ezért az irat ismertetésétől a Testület eltekint.

16) A mellékelt CD lemezeken az alábbiak hallhatóak.

Az első lemezen hallható a kiértesítés megtörténte. Az első hívás során nem veszi fel senki a telefont, csupán annyit hallani, hogy a telefon hosszan kicseng. A második felvétel szerint sokadik csengetést követően a vonal túlsó végén egy hölgy jelentkezik, akinek az ügyeletes bemutatkozik, és elmondja, hogy honnan telefonál, illetve, hogy a férjét – a panaszost – előállították ittas vezetésért a kirendeltségre, továbbá tájékoztatják őt az eljárás további menetéről (eleki orvosi ügyeleten történő vérvételt követően bocsátható szabadon). A hölgy az autó hollétéről is érdeklődik; az ügyeletes tájékoztatja őt erről is, illetve elmondja, hogy a panaszos szondáztatása során 1,33 értéket fújt és azt üzeni a feleségének, hogy hívja az ügyvédjüket. A hölgy elmondja, hogy most hirtelen nem tudja, mit csináljon, egyelőre ott hagyja az autót, mert két kisgyermekkel van. Az ügyeletes visszakérdez, hogy akkor ugye nála vannak a gyerekek. A hölgy igennel felel. Ezt követően a felek egymástól elbúcsúznak.

A második lemezen a 2013. október 19-ei és 20-ai szolgálat teljes hanganyaga szerepel.

A Testület ezek meghallgatása során megállapította, hogy a felvételek egybevágóan a rendőri jelentésekkel, egy kivételével, nevezetesen a bilincselés időpontjában fedezett fel eltérést a Testület a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentéshez képest: a felvételen az hangzik el, hogy a panaszos megbilincselésére 3 óra 30 perckor (tehát 10 perccel később) került sor.

A Testület a panaszos autójának őrizetlenül hagyása kapcsán szükségesnek tartja az alábbi beszélgetés (1636571-1636572- 1636573-1636574 file-ok) részletes ismertetését, egyebekben a hanganyag ismertetéstől a Testület eltekint.

Az ügyeletes afelől érdeklődik, hogy az intézkedést lebonyolító r. főtörzsőrmester felhívta-e már, illetőleg ha igen, mit beszélt meg a Gy.-i Rendőrkapitánysággal (az esetleg szükségessé váló helyszíneléssel kapcsolatban – szükséges-e például ujjlenyomatok levétele, mivel a panaszos állítása szerint nem vezetett), amire a r. főtörzsőrmester elmondja, hogy még semmit, épp a HRK-ra indulnak, ha odaérnek, felhívja őket belső vonalason. Az ügyeletes elmondja, hogy baj, hogy még nem hívta fel őket, mivel ezt még „kintről” kellett volna megtenni, hogy kell-e nekik a járműről valami (stb.), amire a r. főtörzsőrmester tájékoztatja őt, hogy kollegáink (azaz F. Á. r. törzsszászlós) ott maradtak az autóval a helyszínen.

17) Az illetékes rendőrkapitányság megküldte a Gy.-i Rendőrkapitányság bűnügyek elkülönítésének elrendeléséről szóló határozatát, mivel az ismeretlen személy által elkövetett lopás vétségének ügyében a panaszos sértett, míg az ittas állapotban elkövetett járművezetés vétség elkövetésében indított eljárásban terhelt. A határozat részletesebb ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

1) A Testületnek elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy hatásköri szabályai alapján valamennyi panaszosi sérelem vizsgálatát elvégezheti-e.

A panaszos sérelmezte, hogy a telefon ellopásáról szóló bejelentésével a rendőrök nem

foglalkoztak.

A Testület eljárását a Rendőrségről szóló 1994. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Rtv.) a IX. fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése a következőket tartalmazza.

„ Akinek a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,
bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.”

Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat. Ennek megfelelően a Testületnek elsősorban

– a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
– a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű- átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés),
– a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),
tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Ugyanakkor a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelynek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11. § (1) bekezdése – a fentebb kifejtettek alapján – olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül tehát vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok – így például a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) – alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a

Testület beavatkozására. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak akkor vizsgál az Rtv. V. és VI. fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ennek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális büntető eljárásjogi jogorvoslat, amely az általa állított és sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmasak lehetnek.

A Testület hatásköre vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a Be. 196. §-a szerinti panasz célja „a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni.” Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárási törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása – így például a feljelentés felvételének elmulasztása – miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

A panaszos sérelmezte, hogy a telefon ellopásáról szóló bejelentésével a rendőrök nem foglalkoztak.

Tekintettel arra, hogy jelen esetben a fentiek szerint a sérelmezett mulasztással szemben a panaszos a büntetőeljárásra vonatkozó szabályok szerint jogorvoslattal élhet, illetve élhetett volna, a Testület e kérdésben hatáskörének hiányát állapította meg.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv., és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikkben rögzített szabadsághoz való jogát, V. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogát, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, az alábbiak szerint.

1) A panaszos sérelmezte, hogy telefonjának ellopásáról tett bejelentésével „senki nem kívánt foglalkozni”.

Vizsgálata kapcsán a Testület ismét hangsúlyozza, hogy nem jogosult a büntetőeljárás keretében fogatosított cselekmények törvényességét elbírálni, a Testület a rendőrség nyomozó hatóságként végzett munkája felett semmilyen kontrollt nem gyakorol, mert az ilyen jellegű panaszokra a Be. rendelkezései az irányadók. A Testületnek a hatásköri szabályaira is figyelemmel a fenti panaszosi sérelem kapcsán abban kellett állást foglalnia, hogy jelen

esetben fennállt-e a rendőrség az intézkedési kötelezettsége, és amennyiben igen, azt a rendőrség megfelelően teljesítette-e.

a) Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét. Az (1)-(3) bekezdések szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.”

A rendőri jelentések és a panaszosi előadás abban megegyezik, hogy a panaszos éjjel 2 óra 20 perckor személyesen megjelent a határátkelőhelyen, ahol telefonjának eltűnéséről (ellopásáról) kívánt bejelentést tenni.

A Testület álláspontja szerint – bár a panaszos konkrét részleteket nem közölt az ügyeletessel – a bejelentés tartalma felvetette annak a gyanúját, hogy sérelmére bűncselekményt (lopást) követtek el, tehát a bejelentésben ismertetett esemény nyilvánvalóan olyannak volt tekinthető, amely az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a bejelentés tartalma miatt a rendőrségnek fennállt az intézkedési kötelezettsége.

b) A Testületnek ezt követően abban kellett állást foglalnia, hogy az intézkedési kötelezettségét a rendőrség jelen esetben megfelelően teljesítette-e.

A panaszos panaszbeadványában sérelmezte, hogy a bejelentésével nem kívántak foglalkozni, telefonon tett nyilatkozatában úgy fogalmazott, „a rendőrök semmit nem tettek, láthatóan nem érdekelte őket az eset”.

Az átkelőhely ügyeletese szerint a járőrök megérkezéséig a panaszos többször elmondta, hogy nem tudja eldönteni, hogy tegyen- e bejelentést, vagy sem.

A Testület gyakorlata alapján az intézkedési kötelezettség elmulasztásával összefüggésben akkor kerül sor a panaszos alapvető joga – mégpedig általában a tisztességes eljáráshoz fűződő jog – sérelmének megállapítására, ha a rendőr valamely, az adott helyzetben nyilvánvalóan szükséges, az ügy szempontjából lényeges intézkedést nem tett meg a kérdéses ügyben.

Jelen esetben az átkelőhely ügyeletes jelezte a szolgálatirányítónak, hogy egy személy bejelentést kíván tenni, aki ezt követően utasította a kirendeltség ügyeletesét, hogy vezényeljen járőrt a kirendeltség átkelőhelyére. A járőrök a személyt a helyszínen meghallgatták, majd visszajelentették a hallottakat, illetve jelezték, hogy az esetről jelentést vesznek fel.

A jelentésben foglaltakat a rádió hangforgalmazás anyaga is megerősítette.

A Testület álláspontja szerint az eljáró rendőröket mulasztás nem terheli, mert az adott körülmények közt lehetséges lépéseket megtették: tisztázni kívánták az eset körülményeit a megjelölt (feltételezett) lopással kapcsolatban, a panaszost meghallgatták, illetőleg nyilatkoztatták a telefonjára vonatkozóan, illetőleg tájékoztatták őt arról, hogy milyen további cselekmények szükségesek a panaszos részéről az eljárás megindításához. A Testület így arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőrök az intézkedési kötelezettségüknek megfelelő módon eleget tettek, ennek okán a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.

2) A Testület ezt követően a panaszossal szemben alkalmazott szondáztatás jogszerűségét vizsgálta.

A rendőrségi iratok szerint megállítása után a panaszos a vezető ülésről átült a jobb első ülésre, és következetesen azt állította, hogy nem ő vezetett, a vezető elszaladt, és a kulcsot magával vitte. Figyelemmel arra, hogy már a korábbi bejelentés során is alkohol szagot éreztek rajta a járőrök, azt feltételezték, hogy a járművezetést megelőzően alkoholt fogyasztott, ezért LION típusú alkoholszondát kívántak alkalmazni a panaszossal szemben, aki azt nem volt hajlandó megfűjni, illetőleg okmányait sem adta át. Az erősítés megérkezését követően, a negyedik felszólításra a panaszos végül megfűjta a szondát. A vizsgálat eredménye 1,33 mg/l értéket mutatott.

Az intézkedés jogszerűségének vizsgálata kapcsán a Testület mindenekelőtt utalni kíván az Rtv. releváns rendelkezésére. Az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontja felhatalmazza a rendőrséget, hogy közlekedésrendészeti feladatainak ellátása során a jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta, vagy ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés, illetve a közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételével vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezze. A hatályos jogi szabályozás értelmében önmagában az a tény, hogy valaki gépjárművével a közúti forgalomban közlekedik, egyéb, arra okot adó körülmény hiányában is felhatalmazza a rendőröket az Rtv. fent idézett rendelkezése alapján arra, hogy az érintettől légzésmintát vegyenek, és azzal ellenőrizzék, nem áll-e vezetési képességre hátrányosan ható szer vagy alkohol befolyása alatt.

A Testület rendelkezésére álló iratokból megállapítható, hogy a panaszost azt követően vonták intézkedés alá, hogy gépjárműjébe beülve azt mozgásba hozta és L. község belterületén, a vasútállomás parkolójából a Kossuth utca és Petőfi utca irányába vezetett.

Az említettekből következik, hogy a panaszos helyszínen való szondáztatása jogszerű volt, a rendőrök megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a szondáztatással nem sérült.

3) A Testület ezt követően abban a kérdésben foglalt állást, hogy jogszerűen döntött-e a rendőrség a panaszos előállításáról.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatívén sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben az intézkedő rendőrök a panaszos előállításának indokaként a Rtv. 33. § (1) bekezdése a) pontját jelölték meg. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.

A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását. A Szolgálati Szabályzat 28. §-ának (1) bekezdése a fenti rendelkezést azzal egészíti ki, hogy a rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi rendőri szervhez állítja elő. Ezen rendelkezések a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

A rendőri jelentések szerint a rendőrök szemtanúi voltak annak, hogy – a láthatóan ittas – panaszos gépjárművet vezetett, ezért intézkedés alá vonták, azonban a panaszos tagadta, hogy ő vezette volna a járművet és nem volt hajlandó megfűjni a szondát, csak az erősítés megérkezését követően, a negyedik felszólításra fűjta meg a szondát. A vizsgálat eredménye 1,33 mg/l értéket mutatott.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének a rendőrségi fellépéshez szükséges fokú gyanúja, és ha igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e.

A kérdés vizsgálatánál az Rtv. fenti szakaszán túl, a következő jogszabályi előírásokra és ORFK utasításra kellett támaszkodnia Testületnek.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés c) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 4. § (1) bekezdésére, miszerint járművet az vezethet, aki a vezetési

képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt nem áll, és szervezetében nincs szeszes ital fogyasztásából származó alkohol.

Az intézkedéskor hatályban lévő Btk. 236. § (1) bekezdése szabályozza az ittas állapotban történő járművezetést, a következők szerint. „Aki ittas állapotban vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vagy közúton, illetve közforgalom előtt el nem zárt magánúton gépi meghajtású járművet vezet, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”.

Az értelmező rendelkezések rögzítik, hogy a 236. (és a 238.) § alkalmazásában ittas állapotban lévő személy az, akinek a szervezetében 0,50 gramm/liter ezrelék véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter ezrelék levegőalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van.

A 27/2010. (Ot. 14) ORFK utasítás a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol szervezetben való jelenléte ellenőrzésének és az ellenőrzéshez rendelkezésre álló eszközök és mintavételi lehetőségek alkalmazásának egységes rendőrségi szabályozását tartalmazza.

Ennek 3.) pontja rögzíti az ellenőrzések végrehajtási módját, amely szerint a rendőr kizárólag a rendszeresített elektromos alkoholteszterrel, a Spiratest alkoholkimutató indikátorcsővel (alkoholszonda) és a hiteles elektromos légalkoholmérő berendezéssel hajthatja végre az ittasság ellenőrzését. Alkoholszonda alkalmazására csak alkoholteszter hiányában kerülhet sor. A 9. pont a következőket tartalmazza.

9. Amennyiben az alkoholteszterrel végzett mérés eredménye:

- a) közúti gépi meghajtású járművet vezetőnél a 0,15 mg/l,
- b) közúti nem gépi meghajtású járművet, vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vezetőnél a 0,25 mg/l,
- c) nem gépi meghajtású úszólétesítményt vezetőnél a 0,30 mg/l,
- d) egyéb esetben a 0,50 mg/l

légalkohol értéket nem haladja meg, szóban nyilatkoztatni kell, hogy tüdőbetegségben szenved-e, vagy van-e testhőmérséklet emelkedése. Abban az esetben, ha a 25. pont alapján nem áll fenn a vér- és vizeletminta vétel esete, és az alkoholfogyasztás tényét vagy az azzal megvalósított jogsértést nem büntetőeljárársban értékelik, úgy az intézkedés alá vont személyt nyilatkoztatni kell arról, hogy a mérési eredményt elfogadja-e. Amennyiben úgy nyilatkozik, hogy elfogadja, akkor az előző nyilatkozatait és a mérés eredményét az 1. számú melléklet szerinti „Nyilatkozat” (a továbbiakban: Nyilatkozat) kitöltésével rögzíteni kell. A Nyilatkozat rögzítését követően további mintavételre intézkedni nem kell.

A 11. pont szerint abban az esetben, ha az intézkedés alá vont személy a 9. pont szerinti mérési eredményt nem fogadja el (*a Nyilatkozatot nem írja alá*), szóban nyilatkoztatni kell arról, hogy hajlandó-e magát alá vetni hiteles mérőeszkővel történő vizsgálatnak. Ha úgy nyilatkozik, hogy hajlandó, hiteles mérőeszkővel történő mérésre kell intézkedni. Ennek érdekében az intézkedés alá vont személyt kilélegzett levegő hiteles mérőeszkővel történő megvizsgálása érdekében elő kell állítani, kivéve, ha a mérőeszköz az ellenőrzés helyszínén rendelkezésre áll.

A 12. pont szerint amennyiben az alkoholteszterrel végzett mérés eredménye a 9. pont szerinti légalkohol-értékeket meghaladja, az intézkedés alá vont személyt szóban

nyilatkoztatni kell arról, hogy hajlandó-e magát alávetni hiteles mérőeszkővel történő vizsgálatnak, továbbá arról, hogy szenved-e tüdőbetegségben, vagy van-e testhőmérséklet-emelkedése. Abban az esetben, ha hajlandó magát a vizsgálatnak alávetni és nyilatkozata szerint nem szenved tüdőbetegségben és nincs testhőmérséklet-emelkedése, hiteles mérőeszkővel történő mérésre kell intézkedni. Ennek érdekében az intézkedés alá vont személyt a vizsgálat érdekében elő kell állítani, kivéve, ha a mérőeszköz az ellenőrzés helyszínén rendelkezésre áll.

A 25. pont pedig kimondja, hogy „az alkoholfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálatához szükséges vérvételre és lehetőleg közel azonos időben végzett vizeletminta vételre kell intézkedni, amelyet a cselekményt követően a legrövidebb időn belül végre kell hajtani, ha az intézkedés alá vont személy

....

e) hiteles mérőeszkővel történő első mérés foganatosítása a cselekmény időpontjától számított 30 percen belül nem hajtható végre.”

Az iratok rögzítik, hogy a panaszos vezetett, amikor őt a rendőrök intézkedés céljából megállították, mivel a korábbi bejelentéskor tapasztaltak alapján erősen feltételezni lehetett, hogy a panaszos alkoholt fogyasztott. A szondázattal mért eredmény (1,33 mg/l) egyértelműen felvetette az ittas járművezetés vétség elkövetésének azt a minimális szintű gyanúját, amely a panaszos előállítását szükségessé tette.

A Testület úgy ítélte meg, hogy az ittas járművezetés – a rendőri intézkedést szükségessé tevő fokú – gyanúja fennállt. Mivel a rendőrök szemtanúi voltak annak, hogy a panaszos gépjárművét közúton vezette, tettenérése sem vonható kétségbe. Mindezek alapján – tekintetbe véve, hogy tettenérés esetén az Rtv. nem ad lehetőséget a mérlegelésre – a Testület megállapította, hogy a panaszos előállítása jogszerű volt, ezért a panaszos személyi szabadsághoz való jogát nem érte sérelem.

A fentiekre való tekintettel a Testület a megjegyzi, hogy az Rtv. 33.§ (2) bekezdés c) pontja is az előállítás megfelelő alapjául szolgálhatott volna, annak ellenére, hogy az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésében szereplő előállítási okok mintegy „lehetőségként” szolgálnak a rendőr számára, azaz adott esetben az intézkedő rendőr diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak alkalmazása.

Tényként rögzíthető, hogy a panaszossal szemben nem hiteles, LION típusú légalkohol mérőt (szondát) alkalmaztak, amelynek eredménye 1,33 mg/l érték lett és a panaszos a vonatkozó nyilatkozat aláírását megtagadta. A hitelesített mérőeszkővel történő mérésre vonatkozó szóbeli nyilatkozatát kapcsán információ nem állt a Testület rendelkezésére, ugyanakkor – az ORFK utasítás 25. pont e) pontjára való tekintettel – megállapítható, hogy a panaszos hozzájárulása irreleváns volt az adott esetben, mivel az intézkedést 3 óra 5 perckor kezdték meg, így a cselekmény időpontjától számított 30 percen belüli hiteles mérőeszkővel történő első mérés foganatosítása kizárt volt, hisz a panaszos a szondát 3 óra 30 perckor fújta meg. Ennek okán a panaszos vérvételre és vizeletminta vétele érdekében intézkedni kellett.

3) A panaszos beadványában kifogásolta, hogy vele szemben kényszerítő eszközt alkalmaztak, annak ellenére, hogy nem tanúsított ellenszegülést, illetőleg telefonos meghallgatása során úgy fogalmazott, hogy sérelmezi, hogy megbilincseltek, mint egy közönséges bűnözőt.

a) A Testület vizsgálat tárgyává tette a panaszossal szembeni bilincskalkalmazás jogalapját, indokoltságát, és arányosságát.

Az intézkedés napján készült, elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés rögzíti, hogy a panaszossal szemben kényszerítő eszközt (testi kényszert és bilincset) alkalmaztak, 3 óra 20 perctől 4 óra 50 percig, a kezek hátrabilincselésével. A jelentés nem részletezi a testi kényszer mibenlétét, illetve az intézkedést végrehajtó r. főtörzsőrmester a Testület kérdésére válaszolva – amely a kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozott – úgy nyilatkozott, hogy bilincset alkalmazott előzetes figyelmeztetés után, ezért a Testület valószínűsíti, hogy a rendőrök bilincselés érdekében alkalmaztak testi kényszert.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályait az Rtv. 16. §-a rendezi, eszerint „a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható”.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat.

Az Rtv. 61. § (1) bekezdése előírja, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet — ha az eset körülményei lehetővé teszik — előzetesen figyelmeztetni kell.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának eseteit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság fentebb említett követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2)

bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A bilincselés jogalapja tehát az Rtv. 48. § b) és c) pontja – támadás és szökés megakadályozása – volt. A jelentések továbbá arról számoltak be, hogy a panaszos kötözködött, agresszívan viselkedett, azzal fenyegetőzött, hogy amennyiben a rendőrök intézkednek vele szemben, feljelenti a rendőröket, hogy nem a telefonját keresik, illetőleg a civil életben kéri számon a rendőri intézkedést.

A Testület álláspontja szerint a rendőri jelentések nem fejtik ki részletesen, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök mit tekintettek támadó magatartásnak, csupán arra lehet következtetni, hogy a panaszos által szóban kifejezésre juttatott véleménynyilvánítást minősítették annak, azonban a Testület megítélése szerint a pusztán verbális agresszió és fenyegetőzés, *amennyiben nem társul fizikai tevékenységgel is*, nem minősül olyan ellenszegülésnek, amely kényszerítőeszköz használatot tenne indokolttá. A rendőrség által adott általános indoklásából nem vált ismertté olyan *konkrét körülmény*, amely a panaszos erőszakos magatartásának veszélyére utalt volna, **emiatt a Testület a bilincsalkalmazás jogalapjaként megjelölt rendőrségi hivatkozást és indoklást az Rtv. 48. § b) pontja vonatkozásában nem látta igazoltnak.**

A Testület a bilincsalkalmazás jogalapja vonatkozásában az Rtv. 48. § c) pontját sem tudta elfogadni, a következők miatt.

Az intézkedés napján keletkezett jelentés az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásánál konkrét szökési kísérletéről nem számolt be, azonban az intézkedést végrehajtó r. főtörzszászlós későbbiekben készült jelentése annyit tartalmazott ezzel kapcsolatban, hogy azért látta szükségesnek a bilincselést, mert a panaszos tagadta cselekmény elkövetését, nem működött együtt (nem fújta meg a szondát) és nem engedelmeskedett annak a felszólításnak, hogy maradjon a gépjárműnél, tehát tartani lehetett attól, hogy kivonja magát az intézkedés alól. (Éppen ezért megerősítést is kértek az intézkedés eredményes befejezéséhez.)

A már ismertetett előzmények, és a panaszosnak a rendőrök jelenlétében tanúsított magatartása (a többszöri, szondázásra vonatkozó rendőri felszólítás mellett is) csak rövid időig tartó indulatnak tekinthetők. A Testület éppen a megerősítésként kikerülő rendőri erők miatt nem tudta elfogadni azt az érvelést, hogy alappal lehetett (volna) tartani a panaszos szökésétől, hiszen a jelentések azt rögzítették, hogy a panaszos ezután – immár négy rendőr jelenlétében – megfújta a szondát, tehát magatartása együttműködőbbé vált.

A Testület megjegyzi, hogy a rádióforgalmazás hanganyagából is az derült ki, hogy a bilincselésre már az erősítés kikerülése után, közvetlenül a beszállítás előtt (3 óra 30) perckor került sor.

A fenti rendelkezések összeolvasásából a Testület álláspontja szerint az is következik, hogy amennyiben fenn is állt (volna) a szökés veszélye, még abban az esetben is csak akkor lett volna alkalmazható a bilincs – figyelemmel az Rtv. 15. §-ban és a 16. § (1) bekezdésben foglalt arányosság követelményére, illetve a Szolgálati Szabályzat 39. §-ában előírt fokozatosság elvére –, *ha a testi kényszer alkalmazása nem vezetett volna eredményre; vagy*

már eleve kilátástalan lett volna az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazásának sikere. Ilyen testi kényszer alkalmazásáról, vagy annak megkísérléséről egyáltalán nem számol be egyik rendőrségi dokumentum sem. (Ahogy fentebb a Testület kifejtette, valószínűsítette, hogy a rendőrök csak bilincselés érdekében alkalmaztak testi kényszert.) Az enyhébb eszköz alkalmazásának sikerére vonatkozó kilátástalanságot a Testület a már említett létszám fölény miatt sem tudta elfogadni.

A Testület ennek okán csak a megerősítő erők kikerkezéséig történő bilincselés alkalmazását tartotta és tarthatta volna jogszerűnek és szükségesnek, azonban az ezt követő bilincseléssel kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett, hogy az szükségtelen volt, ezért megállapította a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelmét.

b) A panaszos bilincselésének időtartamát is értékelés alá vonta a Testület.

A rendőrségi dokumentumokból megállapítható, hogy annak alkalmazására az intézkedés megkezdését követően, a helyszínen került sor 3óra 20 perctől (valójában 3 óra 30 perctől) 4 óra 50 percig. A panaszos tehát mintegy másfél órán át volt megbilincselve, mindaddig, amíg az eleki orvosi ügyeleten a szükséges mintákat le nem vették. A bilincselés időtartama a Testület véleménye szerint a szükségesnél hosszabb ideig tartott, mivel a fenti érvelés miatt a szökés veszélyére tekintettel az csak a megerősítés kikerkezéséig lett volna indokolt.

A Testület figyelemmel a fentiekben ismertetett érvelésre és panaszosi magatartásra, nem tartotta indokoltnak és arányosnak a bilincselés fenntartását, ezért a bilincselés időtartama kapcsán az emberi méltósághoz való jog sérelmét állapította meg.

c) A bilincsalkalmazás módját illetően a rendelkezésre álló adatok alapján a Testület a következőket állapítja meg.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrésztől az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

Figyelemmel a jogszabályi rendelkezésekre, a Testület a kezek hátra bilincselését – a megerősítés kikerkezését követően – különösen súlyosnak tartotta, mivel a kezek hátra bilincselése a fentebb idézett rendelkezés alapján akkor célszerű, ha alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, illetve szökéstől, márpedig a panaszos vonatkozásában – a fentiek alapján – e feltételek egyike sem állt fenn. (A panaszos beszállítása szolgálati gépjárművel, Nissan típusú terepjárával történt, tehát feltételezhető, hogy a szállítás erre a célra kialakított járműben történt.)

A Testület a panaszos kezeinek hátra helyzetben történő bilincselését nem tartotta arányosnak, ezért megállapította, hogy e tekintetben is sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

4) Beadványában a panaszos sérelmezte, hogy hozzátartozóját nem értesítették, illetőleg telefonos meghallgatása során úgy nyilatkozott a panaszos, hogy kifogásolja, hogy az élettársa kiértesítése csak két óra múlva került sor.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát. Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése pedig kimondja, hogy a fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.

Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján a fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett.)

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A rendőrségi iratok szerint az előállító helyiségbe történő befogadás során a megfelelő formanyilatkozat kitöltésekor a panaszos kérte, hogy élettársát értesítsék ki. Ezen nyilatkozatát a panaszos 3 óra 45 perckor tette, azonban nem írta alá. A kiértesítés megtörténtét is rögzíti a nyilatkozat, eszerint O. A. r. törzszászlós, a kirendeltség ügyeletes végrehajtotta. A kiértesítést végző rendőr – feltételezhetően a hajnali időpont okán – első alkalommal nem járt sikerrel, azonban rövid idő után második alkalommal már felvették a telefont és megtörtént az élettárs kiértesítése. A hívás megtörténtét (óra és perc megjelölése nélkül) rögzítették a nyilatkozaton, azzal a ténnyel együtt, hogy a kiskorú gyermek az édesanyjával van, illetve az ügyeletes megadta a felvilágosítást a gépjármű hollétéről.

A hangfelvételek is alátámasztották a történeteket, azonban a rendelkezésre bocsátott file-ból a pontos időpont nem derül ki, így a Testületnek az ügyeletes által a jelentésében megjelölt időpont (4 óra 15 perc) állt a rendelkezésére.

A Testület megjegyzi, hogy a rendőrséget fiatalkorú előállított esetében terheli halaszthatatlan értesítési kötelezettség, jelen esetben ilyen körülmény nyilvánvalóan nem állt fent, így a kiértesítést az előállítás időtartama alatt volt szükséges foganatosítani, amelynek a rendőrök a lehető leghamarabb eleget tettek. (A kiértesítést tényét a panaszos telefonon tett nyilatkozatában nem cáfolta, csupán kifogásolta annak kései időpontját.)

Mindezek alapján a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kiértesítéssel összefüggésben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga.

5) A panaszos telefonon tett nyilatkozatában világossá tette, hogy azért sérelmezi, hogy a rendőrség későn értesítette az élettársát, mert ezen idő alatt a gépjármű addig nyitott állapotban maradt az intézkedés helyszínén.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz arra konkrét rendelkezést, hogy milyen kötelezettségei vannak olyan esetben a rendőrnek, ha az intézkedés helyszínén vagy annak közelében vagyontárgy marad őrizetlenül. A Szolgálati Szabályzat mindössze a lakásból való előállítás esetére tartalmaz vagyonvédelmi előírásokat. (A 15. § (1) bekezdése szerint, ha az Rtv. 33-34. §-ai, illetve 37. §-ának b) és c) pontja alapján a személyt a lakásából szállítják el, szükség esetén a lakásban maradó vagyontárgyait a rendőr biztonságba helyezi, tanúk jelenlétében az üresen maradó lakást lepecsételi.)

Az Rtv. egy helyen említi kifejezetten a vagyon megóvásának kötelezettségét. A jogszabály 39. §-ának (3) bekezdése a magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen való intézkedés szabályai között emeli ki, hogy a birtokos távollétében történt behatolást követően (...) a rendőrség köteles a birtokost tájékoztatni, és a vagyonvédelem érdekében szükséges intézkedést megtenni.

A Testület emellett hivatkozik az Rtv. 2. §-ban foglalt kötelezettségekre, miszerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak, illetve a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Ehelyütt utal továbbá a Testület az Rtv. 17. § (1) bekezdésének előírásaira is, miszerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület álláspontja szerint a hiányos rendelkezések ellenére az Rtv. 2. §-ában található alapvető szintű rendelkezésből következően és a Szolgálati Szabályzat fent hivatkozott rendelkezésének analógiájára nemcsak a lakásban maradó, hanem egy annál tágabb körbe tartozó – az intézkedés helyszínén maradó – vagyontárgyak tekintetében is fennáll az eljáró rendőrnek az a kötelezettsége, hogy az intézkedés alá vont személy vagyontárgyait biztonságba helyezze.

Jelen ügyben – ahogyan ez a rádióforgalmazás anyagából kiderült – a rendőrök alappal feltételezhetnék, hogy a panaszos az indító kulcsot kihajította az ablakon, ami a fokozott ruházat- és gépjármű és annak környékének átvizsgálása során sem került elő, így nem tudták azt lezárni.

A 2013. november 14-én kelt, megyei rendőr-főkapitányság főreferensének összegző jelentése is tényként állapítja meg, hogy a járőrök nem gondoskodtak a gépkocsi megfelelő őrzéséről. Ugyanakkor a rádióforgalmazás hanganyagának meghallgatása ezt az állítást (részben) cáfolta, mert amikor az ügyeletes afelől érdeklődik, hogy az intézkedést lebonyolító r. főtörzsőrmester mit beszélt a Gy.-i Rendőrkapitánysággal (az esetleg szükségessé váló helyszíneléssel kapcsolatban), amire a r. főtörzsőrmester elmondja, hogy még semmit, épp a HRK-ra tartanak, ha odaérnek, felhívja őket belső vonalason. Az ügyeletes elmondja, hogy ez baj, mivel ezt még kintről kellett volna megtenni, hogy kell-e nekik a járműről valami (ujjlenyomat stb.), amire a r. főtörzsőrmester tájékoztatja őt, hogy a másik járőr pár (F. Á. r. törzsszázados és M. Z. r. főtörzsőrmester) ott maradt a helyszínen. A Testület azonban a

rendelkezésre álló iratokból megállapította, hogy ez nagyon rövid ideig tarthatott, a következők miatt.

M. Z. r. főörzsőrmester jelentése végén úgy fogalmazott, hogy „ az intézkedés és szállítás időtartama alatt a járőrtársammal külön gépjárművel közlekedtünk, az intézkedésben biztosítási feladatokat hajtottunk végre”. A r. főörzsőrmesterre vonatkozó egyéni beszámoltató adatlapból is kiderül, hogy az intézkedés biztosítása az előállításra, majd mintavételre történő kísérést jelentette, nem az őrizetlenül hagyott gépjármű felügyeletét.

A Testület – a fenti panaszosi magatartás és közrehatás ellenére is – arra az álláspontra helyezkedett, hogy azzal a magatartással, hogy őrizetlenül hagyták a nyitott gépjárművet, a rendőrök mulasztást követtek el.

A Testület tisztában van az anyagi és emberi erőforrások szűkösségével, ezért álláspontja szerint a meglehetően drága elvontatás helyett (amelynek költségét esetleg a panaszos – közrehatása ellenére – kifogásolhatott volna) az lett volna a megfelelő megoldás, ha a járőr párok egyike a helyszínen marad, és gondoskodik a lezáratlan autó biztonságos őrzéséről, egészen a panaszos élettársának megérkezésig. Ezért **azzal összefüggésben, hogy a rendőrök a gépkocsit nyitott és őrizetlen állapotban a helyszínen hátrahagyták, a Testület a panaszos tulajdonhoz való jogának megsértését állapította meg, amely sérelmet a panaszosi közrehatás miatt csekélyfokúnak ítél.**

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos bejelentése nyomán a rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett, amely kötelezettségüknek az adott körülmények közt lehetséges lépésekkel, megfelelő módon eleget tettek, ezért a Testület álláspontja szerint ennek okán a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült. A Testület vizsgálata során arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos helyszínen való szondáztatása jogszerű volt, a rendőrök megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a szondáztatással nem sérült. A Testület úgy ítélte meg, hogy az ittas járművezetés – a rendőri intézkedést szükségessé tevő fokú – gyanúja fennállt, mivel a rendőrök szemtanúi voltak annak, hogy a panaszos gépjárművét közúton vezette, mindezek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos előállítása jogszerű volt, ezért a panaszos személyi szabadsághoz való jogát nem érte sérelem. A Testület a bilincselés alapjául szolgáló rendőrségi iratokban fellelhető indoklást nem fogadta el, és arra az álláspontra helyezkedett, hogy az szükségtelen volt, ezért megállapította a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelmét. A Testület a bilincselés fenntartását sem tartotta indokoltnak, annak időtartamával kapcsolatban kimondta, hogy az a panaszos a tisztességes eljáráshoz, valamint az emberi méltósághoz való jog sértette. A Testület a panaszos kezeinek hátra helyzetben történő bilincselését sem tartotta arányosnak, ezért megállapította, hogy e tekintetben is sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga. A Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kiértékeléssel összefüggésben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga, ugyanakkor a panaszos tulajdonhoz való jogának megsértését állapította meg amiatt, hogy a rendőrök a gépkocsit nyitott és őrizetlen állapotban a helyszínen hátrahagyták.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. június 12.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZBÍRSÁG